

Umra

uputstvo za obavljanje

Centrotours

Centrotrans®

**UMRA
UPUTSTVO ZA OBAVLJANJE**

Sarajevo, 2024

Izdavač

Centrotrans d.d. Sarajevo

Autor

prof. Rasim Brković

Uređivački odbor

dr. sc. Safudin Čengić

Nermin Hadžić

Maida Agić

DTP

Centrotrans

Dizajn naslovnice

Ismir Letić

Lektor

Lejla Dadić

Štampa

Amos Graf

Tiraž

1.000 primjeraka

SADRŽAJ

<i>Tradicija, iskustvo, povjerenje . . . . .</i>	6
<i>Uvod . . . . .</i>	8
<i>Osnovni savjeti za putovanje . . . . .</i>	10
<i>Mikati . . . . .</i>	15
<i>Način obavljanja umre . . . . .</i>	17
<i>Sastavni dijelovi umre . . . . .</i>	19
<i>Vrijednosti i osnovni podaci o haremima u Meki i Medini . . . . .</i>	24
<i>Poznati mesdžidi u Meki i lokaliteti u Medini . . . . .</i>	36
<i>Kur'anske i poslanikove dove . . . . .</i>	46

TRADICIJA, ISKUSTVO, POVJERENJE

Centrotrans Sarajevo i Centrotours, kao sastavni dio grupacije, ponose se svojom višedecenijskom organizacijom vjerskih putovanja, a posebno mjesto uvijek su zauzimali putovanja na hadž i umru.

Prijevoz na hadž
1967. godine

niti jedan detalj nije prepustao slučaju tako da su konvoji autobusa sa hadžijama uvijek pratili timovi tehničke podrške.

S obzirom na veliko iskustvo, stečeno dugo-godišnjim prijevozom na hadž, po završetku agresije na BiH, Rijaset Islamske zajednice u BiH – Ured za hadž, u periodu od 1998. do 2011. godine, povjerio je Centrotransu organizaciju

Prijevoz na
hadž 1998. godine

Prijevoz na hadž 2010. godine

prijevoz hodočasnika na hadž, ostali su mnogi zapisi i pohvale o organizaciji puta, pravnji timova tehničke podrške te kvaliteti autobusa kao o „konvoju bijelih labudova“. Nažalost, zbog rata u Siriji, sada se putovanja na hadž obavljaju isključivo avio prijevozom.

Iskustvo i ugled, stečeni odličnom organizacijom i obavljanjem prijevoza na hadž, bili su presudni da Ured za hadž Rijaseta IZ BiH Centrotransu povjeri častan i odgovoran zadatak organizacije putovanja na umru 2010. godine. Od tada, pa sve do danas, Centrotrans zajedno sa svojom agencijom Centrotours, svake godine, organizuje putovanja na umru, te radi na unapređenju usluga. Sve veći interes vjernika za putovanje na umru, doveli su Centrotrans da, počev od 2023. godine, ovo vjersko putovanje organizuje svakog mjeseca. Tokom prethodnih 13 godina dobili smo brojne komentare, pohvale, te upite o načinu prijave za putovanje na umru. Zbog toga Centrotrans poduzima sve što je potrebno kako bi, putem ovog Uputstva opisao svaki dio putovanja, uz mnoštvo praktičnih savjeta, a hodočasnicima je omogućeno da se u miru posvete svom duhovnom putu tokom obavljanja umre.

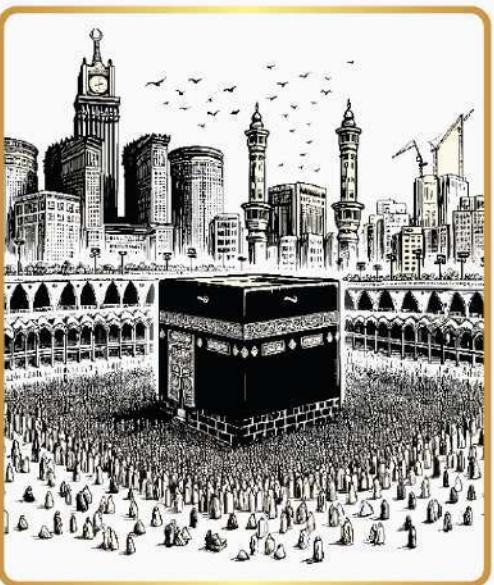
*Sve upute vezane za prijavu i organizaciju putovanja na umru možete naći na sljedećim web stranicama:
www.centrotrans.com i www.centrotours.ba*

UVOD PUTUJTE S OSMIJEHOM

Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova, i neka je salavat i selam na Njegovog miljenika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, na njegovu časnu porodicu, ashabe i sve one koji ga slijede do dana Sudnjeg!

Namaz, post, zekat i hadž zauzimaju posebno mjesto, samim tim što su temeljni stubovi na kojima stoji praktični dio islama. Neki od tih propisa zahtijevaju tjelesne napore, finansijska sredstva, dok neki objedinjavaju oboje. Namaz i post se svrstavaju u tjelesne napore, zekat se isključivo veže za posjedovanje imovine, a hadž i umra objedinjuje i tjelesne napore i imovinska izdavanja.

Mjesto Mesdžidu-l-Harama, datira još od doba Ibrahima, alejhi-s-selam, kada na, od Allaha određenom mjestu, ostavi svoju ženu Hadžeru i sina Ismaila.

Mesdžidu-l-Haram

Poslije nekog vremena, Allah, dželle še'nuhu, naredi Ibrahimu, alejhi-s-selam, da sa svojim sinom Ismailom, alejhi-s-selam, podigne Sveti hram, očisti ga od paganstva – neznabوšta i da ga učini čistim za sve hodočasnike.

Umra jača muslimana u podnošenju svih ovosvjetskih teškoća i problema, čini ga strpljivim, disciplinovanim i navikava ga na dosljedno

slijedeњe Allahovih uputa i savjeta našeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Ovaj kratki uvod završit ćemo citiranjem hadisa Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada kaže: “*Od umre do umre Allah, dželle še'nuhu, briše sve grijeha, a za primljen hadž (kod Allaha, dželle še'nuhu) nema druge nagrade od Dženneta.*” (Muttefekun alejhi).

Abdullah b. Mes'ud, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “*Obavljamte hadž i umru, jer vam oni odstranjuju siromaštvo i grijeha, kao što kovački mijeh odstranjuje primjese zlata, srebra i željeza. Za hadž, primljen kod Allaha, nema druge nagrade osim Dženneta!*” (Tirmizi).

Hadž

OSNOVNI SAVJETI ZA PUTOVANJE

Prijava

- Za prijavu na umru neophodno je izvršiti sljedeće radnje:
- ▷ Kontaktirati (telefonom ili mailom) Agenciju Centrotours i rezervisati mjesto davanjem neophodnih ličnih podataka (ime i prezime, datum rođenja, adresa stanovanja, broj telefona i e-mail);
  - ▷ Nakon verifikacije prijave izvršiti uplatu dijela iznosa za putovanje na umru;
  - ▷ Dostaviti ili poslati u JPEG formatu: pasoš čiji rok trajanja od dana polaska nije manji od šest mjeseci, jednu fotografiju u boji, sa bijelom pozadinom;
  - ▷ Izvršiti završnu uplatu najmanje 15 dana prije polaska.

Fizička i psihička priprema

Prije polaska na put neophodno je dobro se odmoriti i jačati organizam. To se postiže kvalitetnom ishranom uz lagane šetnje. Time se stječe gipkost i kondicija, što omogućava da organizam lakše podnese napore putovanja.

Obuća i odjeća

- ▷ Udobne papuče i cipele je obavezno ponijeti, a najbolje su one koje su već nošene. Žuljevi su, osim prehlade, najčešći razlog javljanja ljekaru tokom boravka u Medini i Meki. Razlog tome je neudobna obuća.
- ▷ U zavisnosti od termina putovanja temperatura zraka varira te je neophodno imati adekvatnu odjeću. Ako se putuje u mjesecu: martu, aprilu, maju, julu, avgustu, septembru i oktobru treba imati ljetnu odjeću; a u mjesecu: novembru, decembru, januaru i februaru treba imati jesensku ili proljetnu odjeću.

Depilacija – uklanjanje dlaka

Prema sunetu potrebno je uklanjanje dlaka ispod pazuha i između prepona. Postupak uklanjanja dlaka treba ponoviti najmanje svakih četrdeset dana. Zbog toga mnoge osobe to rade pred zaogrtanje ihrama, što može izazvati iritaciju kože. Preporučeno je dlake sa navedenih mesta ukloniti bar sedmicu dana pred polazak.

Hrana

Svu hranu koja je kvarljiva držati najduže osam sati od polaska. Nakon toga, preostala hrana se ne smije jesti. Kupljeno povrće i voće dobro oprati prije konzumiranja. Obavezno jednom dnevno uzimati toplu supu, što će omogućiti unos soli i regulisati probavu.

Polazak

Svi putnici će biti prozvani najmanje dva dana prije polaska i obaviješteni o terminu okupljanja na aerodromu. Dolazak na aerodrom obavezan je najmanje dva sata prije planiranog polijetanja.

Prostor u kojem se boravi

Prostor u kojem se boravi treba održavati čistim. Otpatke treba uklanjati, lične stvari uredno slagati a sobe redovno provjetravati. Rashladne uređaje uključivati samo dok se ne boravi u sobama.

Higijena vode

Od momenta napuštanja mjesta boravka piti samo flaširanu vodu. U slučaju potrebe i nedostatka flaširane vode, vodu treba prokuhati pola sata prije pijenja. Izuzetak spomenutom je Zemzem, koji se može piti bez ikakve bojazni i u željenim količinama.

Boravak u Medini

Po dolasku u Medinu smještaj u hotel i slušanje instrukcija od strane vodiča. Boravak u Medini se koristi za obilazak znamenitosti

Medine: Uhud, Mesdžidu-l-Kibletejn, Hendek i Mesdžid-Kuba. Također, organizovan je odlazak u Revdu. Boravak u Medini iskoristiti i za kupovinu hedija - poklona.

Na dan polaska za Meku, nakon prethodnog kupanja i zaogrtanja ihrama, poslije podne-namaza, putnici pakuju lični prtljag, te ga smještaju u autobus, sjedaju na slobodna mjesta i kreću u pravcu Meke, radi obavljanja umre. Na izlasku iz Medine, odlaze na Mikat Zu-l-Hulejfa, gdje klanjaju dva rekata i čine nijet za umru. Put do Meke traje od šest do osam sati. Tokom putovanja, radi kraćih odmora, prave se pauze.

Boravak u Meki

Po dolasku u Meku, smještaj u hotel i u određeno vrijeme se okuplja na recepciji hotela radi odlaska u Harem te radi obavljanja umre. Nakon toga odlazi se u Harem radi obavljanja umre i tom prilikom čini se tavaf oko Kabe (sedam puta), saj između Safe i Merve (sedam puta) i brije glava (osim žena) ili podrezuje kosa.

Nakon što su na taj način obavili umru, vraća se u hotel, kupa i oslobađa ihrama.

Na put ponijeti sljedeće:

- » sredstva za ličnu higijenu;
- » lijekove koji se koriste kao terapija;
- » krema protiv pucanja kože (peta);
- » udobnu obuću (cipele i papuče);
- » od 10 do 15 pari donjeg veša;
- » od 5 do 10 košulja ili majica u skladu sa godišnjim dobom;
- » jaknu zavisno od godišnjeg doba;
- » mobilni aparat (dekodiran);
- » univerzalni putni adapter za mobilni aparat;
- » rokovnik u koji će se bilježiti detalji sa ovog mubarek puta;
- » novac u američkim dolarima ili eurima;
- » bankovnu karticu (VISA).

U toku boravka pridržavati se sljedećeg:

- » što više činiti ibadet (obavljati namaze u Harem, učiti Kur'an i dove);
- » posebno obratiti pažnju na vrijeme nošenja ihrama, da se ne učini neki grijeh, te da se posebno uče dove i Kur'an prilikom tavafa i saja;
- » čuvati se: ogovaranja, prenošenja tuđih riječi, potvaranja, laži i bespotrebnog govora;
- » za sve nejasnoće pitati vodiča;
- » voditi računa o ličnoj higijeni i higijeni mjesta gdje se brawi;
- » ne opterećavati se kupovinom mnogo hedija, jer je dopuštena kilaža za avion ograničena.

U avionu, u ličnom prtljagu nije dopušteno unositi sljedeće:

- » noževe i kašike;
- » noktarice;
- » boce sa tečnošću zapremine veće od 100 ml (sokovi, tečnost za sočiva, sprejevi, parfemi...);
- » plinske boce.

Povratak

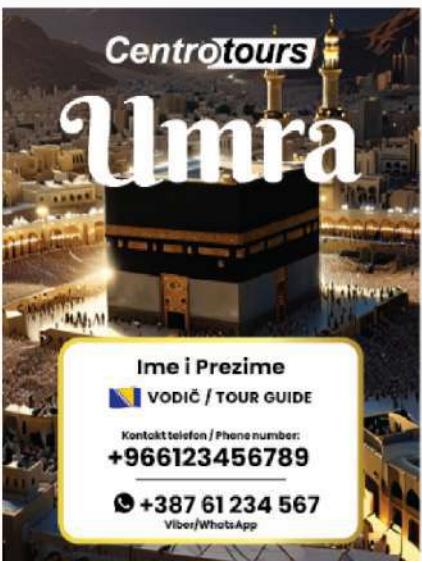
Svi putnici, prema programu putovanja, na dan polaska za BiH, pakuju lični prtljag, te ga smještaju u autobus, sjedaju na slobodna mjesta i kreću u pravcu Džede.

Put do Džede traje oko dva sata. Po dolasku na aerodrom slijedi čekiranje stvari, prolazak pasoške kontrole i odlazak na izlaz – gejt, s kojeg će biti ukrcaj u avion. Po dolasku na sarajevski aerodrom, nakon pasoške kontrole slijedi preuzimanje prtljaga i odlazak u mjesto stanovanja.

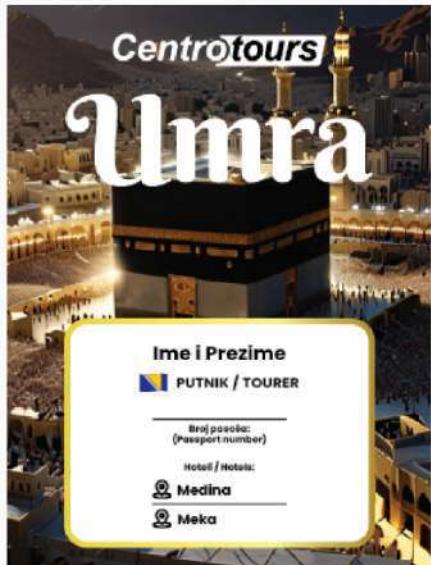
NAPOMENA

Od momenta polaska, boravka u Medini i Meki pa sve do povratka svaki putnik je obavezan pridržavati se sljedećeg:

- ▶ AKREDITACIJU CENTROTOURSA - obavezno nositi od momenta polaska do momenta povratka u Sarajevo;

**Akreditacija Centrotours,
podaci o vodiču**

- ▶ PASOŠ i NOVAC obavezno dobro čuvati kao i ostala lična dokumenta;
- ▶ PROGRAM PUTOVANJA detaljno upoznati i strogo ga se pridržavati, te dosljedno pratiti upute i preporuke vodiča;
- ▶ U SLUČAJU DEZORIJENTISANOSTI obratiti se prvom uniformiranom licu ili stanovniku Kraljevine Saudijske Arabije, prezentovati akreditaciju i pratiti dalje upute;
- ▶ ZA SVA DODATNA POJAŠNJENJA I PITANJA Vaš vodič Vam stoji na raspolaganju.

UMRA - MIKATI

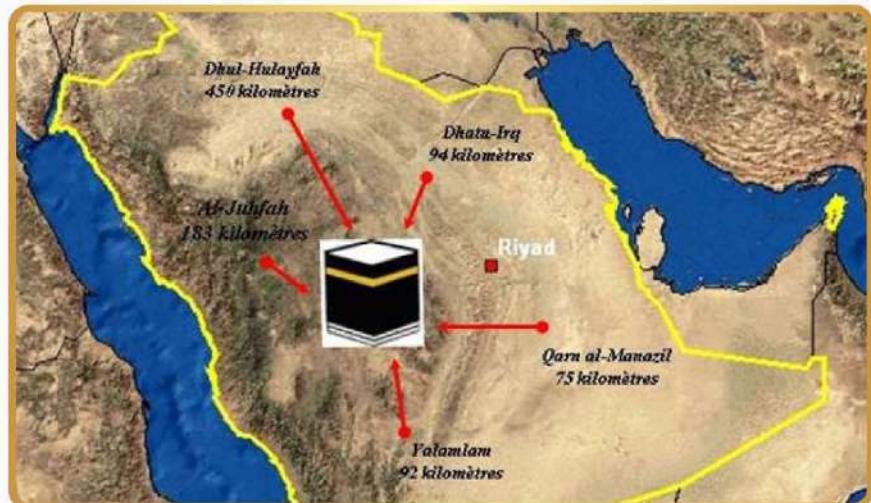
Umra ima za cilj posjetu Kabi radi obavljanja određenih obreda: zaogrtanje ihmara, tavaf, saj između Safe i Merve te brijanje glave ili skraćivanje kose.

Umra ima svoje utemeljenje u Kur'anu: Hadž i umru radi Allaha izvršavajte. (El-Bekare, 196.)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Od umre do umre Allah, dž.š., briše sve eventualne grijehe, a za kod Allaha primljen hadž, nema druge nagrade osim Dženneta" (Muttefekun alejhi).

Obavljanje umre je sunet i veliki sevab. Umra se može obaviti tokom cijele godine, osim u sljedećim terminima: na dan Arefata, na dan Bajrama i u tri dana predviđena za bacanje kamenčića na Mini.

Umru je najbolje obaviti u ramazanu, zbog nagrade koja je u visini hadža nafile. Ibn Abbas, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednoj ensarjki

Mikati

rekao: "Kada nastupi ramazan, ti obavi umru, jer umra obavljena u ramazanu ravna je hadžu (po vrijednosti)" (Buharija).

Mikati su mjesta od kojih počinju sve ihrsamske obaveze. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio je četiri mikata za sve one koji žele obaviti hadž ili umru, i to:

- Zu-l-Hulejfa, za stanovnike Medine. Ovaj mikat se nalazi sjeverno od Meke na udaljenosti od oko 410 kilometara.
- Džuhfa, za stanovnike Šama i sjeverne Afrike. Ovaj mikat smješten na putu između Medine i Meke, sjeverozapadno od Meke, na udaljenosti oko 185 kilometara. Ovaj mikat je u blizini mjesta koje se zove Rabig.
- Jelemlem, za stanovnike Jemena. Ovaj mikat smješten je na jednom brdu južno od Meke, na udaljenosti od oko 120 kilometara.
- Karnu-l-Menazil, za stanovnike Nedžda. Ovaj mikat nalazi se na jednom brdu istočno od Meke, u pravcu Arefata, udaljenost je oko 75 kilometara.

Potrebno je naglasiti da su učenjaci usaglasili i na peti mikat kojeg je odredio Omer, radijallahu anhu, i to:

- Zatu-Irk, za stanovnike Iraka. Ovaj mikat smješten je sjeveristočno od Meke, na udaljenosti od oko 94 kilometra. Neki od islamskih učenjaka smatraju da je i ovaj mikat odredio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, navodeći predaju od Aiše, radijallahu anha, da je kazala: "Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio je za Iračane Zatu Irk" (Ebu Davud).

Svi gore navedeni mikati su za njihove stanovnike i sve one koji budu prolazili kroz njih. Ako bi se desilo da mu'temir dolazi prvo u Džidu, te se uputi za Meku radi obavljanja umre, onda već na polaznom aerodromu ili u avionu mora zaognuti ihrsame (muškarci, dok je ženama njihov ihamr njihova odjeća) i zanijetiti.

NAČIN OBAVLJANJA UMRE

Mu'temir koji želi obaviti umru prvo će se okupati (uzeti gusul za Ihram) ili uzeti abdest. Potom će (muškarac) zaognuti nove ihrsame (dva bijela prekrivača, izar i rida') ili već upotrebljavane ako su prethodno oprani. Pošto mu'temir zaogrne ihrsame, klanjat će dva rekata ihrsanskog namaza. Na prvom rekatu će nakon "El-Fatihe" učiti suru "El-Kafirun" a na drugom rekatu nakon "El-Fatihe" suru "El-Ihlas". Nakon klanjanja dva rekata ihrsanskog namaza proučit će se sljedeći nijet: "Allahumme inni uridu-l-umrete fejessirha li ve tekabbelha minni". Potom počinje sa učenjem telbije, riječima: "Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk, inne-l-hamde venni'amete leke ve-l-mulk, la šerike lek".

Ovim započinju sve ihrsamske obaveze i sve ihrsamske zabrane. Po ulasku u Meku, prvo se treba smjestiti u hotel, smjestiti svoje lične stvari, odmoriti se a potom, organizovano, otići u harem radi obavljanja tavafa. Pri prvom susretu sa Kabom, mu'temir će donijeti tekbir i tehlil, tri puta: "Allahu ekber; La ilâhe illâllah Muhammedun resulullah". Zatim će proučiti dovu i zatražiti od Allaha, dželle še'nuhu, šta želi, jer je to vrijeme kada Allah, dželle še'nuhu, ne odbija dove. Muškarci će otkriti rame desne ruke, dok će lijevo rame biti pokriveno. Tavaf se započinje od Hadžeru-l-Esveda, po mogućnosti da se on poljubi ili okrenuvši unutrašnjost dlanova prema njemu, a potom slijedi njihovo ljubljenje. Prilikom usmjeravanja dlanova prema Hadžeru-l-Esvedu, mu'temir će izgovarati sljedeće riječi: "Bismillahi Allahu ekber; Bismillahi Allahu ekber; Bismillahi Allahu ekber; Allahu ekber ve lillahi-l-hamd".

Prilikom tavafa potrebno je što više se sjećati Uzvišenog Allaha i obraćati Mu se dovoljno. Jedino što se zasigurno od dova prenosi jeste dova između Er-Ruknu-l-Jemanija (Jemenskog ugla) i Hadžeru-l-Esveda, koja glasi: "Allahumme rabbena atina fi-d-dunja hasenetan ve fi-l-ahireti hasenetan ve kina azabennar; ve

edhilne-l-džennete mea-l-ebrar”.

Molimo Allaha, pored Njegove kuće, onim što je na duši, pa iskoristimo priliku da Ga molimo bez bilo kakvog posrednika i bez bilo kakve prepreke. Ako bi muatemira zadesilo, u toku obavljanja tavafa, obavljanje nekog od propisanih namaza, prekinut će tavaf, klanjati farz tog namaza i nastaviti sa tog mjesta tavaf, tj. tavaf se neće obavljati ispočetka. Po obavljanju sedam krugova oko Kabe, muatemir će završiti na mjestu odakle je i počeo, tj. od Hadžeru-l-Esveda, a zatim klanjati dva rekata tavafskog namaza, iza Mekami-Ibrahima s time što će ihramom pokriti desno rame. Ako nije u stanju odmah iza tog mjesta klanjati, zbog gužve, onda može bilo gdje u Haremu.

Nakon klanjanja ova dva rekata, muatemir će se napiti Zemzem-vodom. Prilikom pijenja vode Zemzem lijepo je moliti Allaha, dželle še'nuhu, za svoje potrebe i potrebe ummeta. Nakon osvježenja vodom Zemzem, muatemir se upućuje ka Safi i Mervi, gdje će obaviti saj koji se sastoji od sedam krugova, počevši od Safe a završavajući na Mervi. Na Safi i Mervi muatemir će se okrenuti u pravcu Kabe i između ostalog izgovoriti: “*Bismillahi Allahu ekber; Bismillahi Allahu ekber; Bismillahi Allahu ekber; Allahu ekber ve lillahi-l-hamd. Inne-s-Safa ve-l-Mervete min še 'airillah, fe men hadžde-l-bejte ev i 'temere fela džunaha alejhi en jettavvefebihima, ve men tetavvea hajren fe innellahe šakirun alim*”.

Nakon ovih riječi, muatemir kreće prema Mervi. Prilikom dolaska na mjesto, označeno među dva zelena svjetla, muškarac će malo brže hodati – trčati, dok žena to neće raditi. Kada stigne na Mervu, radit će isto što i na Safi. Prilikom kretanja od Safe do Merve i nazad, muatemir može upućivati razne dove, ili učiti Kur'an. Kretanje od Safe do Merve broji se kao jedan krug, od Merve do Safe broji se drugi krug. Kada se dovrši i posljednji krug, i kada dođe do Merve, obrijat će glavu ili skratiti kosu, a žena će skratiti kosu u sobi hotela u kojem je smještena. Brijanje ili skraćivanje kose (za muškarce) se može obaviti u obližnjim berbemicama. Nakon ovog čina prestaju sve obaveze i muatemir se može oslobođiti ihrama.

SASTAVNI DIJELOVI UMRE

**Muški
ihram**

**Ženski
ihram**

Ihram

Ihram znači donošenje odluke i preuzimanje obaveze obavljanja umre. Kada se uspostavi (zanjeti) ovaj ihram, ne možemo ga se oslobođiti osim izvršavanjem onoga za što se uzela obaveza ili izvršenjem šerijatom određenog iskupa. Prilikom preuzimanja ihramskih obaveza treba obratiti pažnju na **čistoću, klanjanje dva rekata namaza i izgovaranje telbije:**

a) **Čistoća** - Jedan od glavnih i najbitnijih preduslova kod izvršavanja bilo kojeg šerijatskog propisa jeste, svakako, čistoća. Pod čistoćom, prilikom preuzimanja ihramskih obaveza, misli se na:

- » gusul (pranje kompletног tijela) ili uzimanje abdesta. U ovom slučaju je kupanje mnogo bolje, samim tim što je kompletnije. Isti propis važi i za žene, posebno ako su u stanju hajza ili nifasa;

- » skraćivanje noktiju na prstima ruku i nogu;
- » brijanje dlaka sa stidnih mjesta i ispod pazuha;
- » lijepo je da muhrim, prije zaogrtanja ihrama, najljepšim mirisom kojeg ima, namiriše svoje tijelo, kosu i bradu.

b) Klanjanje dva rekata namaza

Nakon kupanja ili uzimanja abdesta i zaogrtanja ihrama muhrim će klanjati dva rekata iheramskog namaza.

c) Izgovaranje telbije

Nakon klanjanja ova dva rekata iheramskog namaza muhrim će početi sa izgovaranjem telbije, koja glasi: “*Lebbejkellahumme lebbejk, lebbejke la šerike leke lebbejk, inne-l-hamde ve-n-ni ‘mete leke ve-l-mulk, la šerike lek.*” Onaj ko obavlja umru, telbiju će prekinuti pri prvom susretu sa Kabom.

Sve dok muhrim ne obavi umru zabranjuju mu se sljedeće stvari – iheramske zabrane:

- » nošenje šivene odjeće – za muškarce;
- » dodatno mirisanje tijela;
- » brijanje brade i glave, šišanje te reziranje noktiju;
- » zaruka, sklapanje braka, spolni odnos, ružan govor i prepirkica;
- » lov divljači;
- » pokrivanje lica i glave.

d) Zabrana nošenja šivene odjeće za muškarce

Muškarcu u iheramu nije dopušteno oblačenje odjeće koja je šivena, nego će se ogrnuti sa dva čaršafa – iherama (izar i rida) i obući papuče. Jedan iheram će ogrnuti od pojasa pa na dolje a drugim će ogrnuti gornji dio tijela. Ako ne nađe papuče dopušta mu se nošenje bilo koje druge obuće samo da ne prelazi članke. Prije nego se ogrne sa ova dva čaršafa (iheramima) obavezno mora skinuti sa sebe svu odjeću, pa i donji veš, kraće rečeno: na muhrimu ne smije biti ništa

drugo osim ova dva čaršafa. Ovaj propis je isključivo vezan za muškarce, dok je iheram žene njena uobičajena, šerijatski dopuštena odjeća.

e) Brijanje brade i glave, šišanje te reziranje noktiju

Muhrimu se zabranjuje brijanje i skraćivanje dlaka i kose. Ako bi muhrim slomio nokat ili ga oštetio, dozvoljava mu se da ga odreže.

f) Zaruka, sklapanje braka, spolni odnos, ružan govor i prepirkica

Muhrimu se zabranjuje intimni odnos sa svojom suprugom i sve što vodi k njemu. Ne smije se naslađivati poljupcem, niti dodirom ili požudnim pogledom, mada, jedino intimni odnos kvari obrede.

To je najteži prijestup koji muhrim može počiniti. Muhrim mora izbjegavati sve vrste rasprava, naročito onih u kojima se dižu glasovi, vrijeda, ljuti, psuje, omalovažava i sl.

g) Pokrivanje lica i glave

Muhrimu nije dopušteno da pokriva lice i glavu. Ženama se zabranjuje da nose rukavice ili pokrivaju lice (nose nikab).

h) Dopušteno je muhrimu sljedeće:

- » nositi papuče;
- » nositi naočale, sočiva, prsten, mobitel, fotoaparat i sat;
- » koristiti suncobran (kišobran);
- » kupanje;
- » češljanje, ali da ne dođe do čupanja dlaka;
- » češanje glave ili bilo kojeg drugog dijela tijela;
- » hidžama pod uvjetom da ne brije dlake s tijela, jer se u protivnom mora iskupiti za taj čin;
- » zamjena iherama;
- » koristiti slušalice za uši;
- » vađenje zuba;

- » probijanje čira ili zagojenih nateklina na stopalima;
- » vađenje trna;
- » nošenje kaiša (ćemera);
- » nošenje nakita (za žene);
- » nošenje torbice za lična dokumenta ili futrolu za mobitel.

TAVAF

Tavaf ima za cilj obilazak oko Kabe. Obilazak oko Kabe, ko je tjelesno sposoban, mora obaviti svojim nogama. Tavaf se sastoji od sedam krugova: prva četiri kruga su farz, dok su ostala tri vadžib. Ako bi se obavljanje tavafa obavljalo bez tahareta (abdest i gusul), mora se obnoviti. Zbog prevelike gužve, svi mu'temiri nisu u mogućnosti kod svakog kruga poljubiti ili dodirnuti Hadžeru-l-esved. Prema tome, podignut ćemo desnu ruku u pravcu Hadžeru-l-esveda, a potom poljubiti dlan svoje ruke donoseći tekbir, izgovarajući: "Bismillahi, Allahu ekber."

Najbolje je učiti one dove koje je učio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ili neko od ashaba, a ako to ne znamo onda treba moliti Uzvišenog Stvoritelja za sve ono što je na duši. U toku tavafa dopušteno je pričati samo u krajnjoj nuždi, pa ako se bude moralno govoriti, onda treba govoriti samo ono što je dobro.

Važno je napomenuti da će žena koja dobije mjesecni ciklus prije obavljanja umranskog tavafa, a bude primorana napustiti Meku prije završetka ciklusa, okupati se, zaštiti najbolje što može i obaviti tavaf što dalje od Kabe, te se obavezuje na iskupljenje prinošenjem žrtve zbog ostavljanja vadžiba (taharet za tavaf).

Saj između Safe i Merve

Pošto mu'temiri obave sedam krugova oko Kabe, klanjuju dva rekata tavafskog namaza i osvježe se vodom Zemzem, kreću ka obavljanju saja. Saj se otpočne sa Safe a završi se na

Mervi; jer se u protivnom saj ne bi smatrao valjanim. Obilazak između Safe i Merve sastoji od sedam polukrugova, četiri stajanja na Safi, tri na Mervi i završava se na Mervi.

Odlazak od Safe do Merve smatra se jednim krugom, a od Merve do Safe drugim. Najbolje je da se uče dove koje imaju utemeljenje u Šerijatu, da se što više donose tekbiri, zahvale Allahu, dž.š., i salavati na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Jedna od dova:

"Allah je najveći, Allah je najveći, Allah je najveći i Njemu pripada svaka zahvala, Allah je najveći, Koji nas na Pravi put uputi, nema drugog Boga osim Allaha Jedinog, On sudruga nema, Njemu pripada vlast i zahvala. On oživjava i usmrćuje i On je svemoćan. Nema drugog Boga osim Allaha Jedinog, pomogao je Svoga roba, i Sam porazio saveznike. Nema drugog Boga osim Allaha. Ne robujemo nikom osim Njemu, iskreno isповijedajući vjeru pa makar nevjernicima bilo krivo.

Allahu, osvijetli moje srce i moj pogled svjetлом. Olakšaj moje poslove. Allahu, Tebi pripada zahvala onako kako je očitujem i više od toga". Dopušteno je, u dovama, tražiti dobra i dunjaluka i ahireta, ili učiti Kur'an.

Brijanje glave ili skraćivanje kose

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Neka se Allah smiliće onima koji se obriju." Prisutni upitaše: "O Allahov Poslaniče, a ako skrate kosu?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "Neka se Allah smiliće onima koji se obriju." Prisutni ponovo upitaše:

"O Allahov Poslaniče, a ako skrate kosu?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "Neka se Allah smiliće onima koji se obriju." Prisutni ponovo upitaše: "O Allahov Poslaniče, a ako skrate kosu?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: "I onima koji skrate kosu" (Muttefekun-alejhi).

Žene neće brijati svoje glave, nego će samo skraćivati kosu.

VRIJEDNOSTI I OSNOVNI PODACI O HAREMIMA U MEKI I MEDINI

Svim muslimanima poznata je činjenica o postojanju dvaju harema: mekanskog i medinskog.

Mekanski harem

Mekanski harem

še'nuhu, objave. Meka je Allahu, dželle še'nuhu, najdraže mjesto na Zemlji, koju je odabrao za mjesto izgradnje "Svoje kuće", rođenje posljednjeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i mjesto koje će posjećivati Ijudi iz svih krajeva zemaljske kugle.

Broj posjetilaca se znatno povećavao, počevši od nekoliko stotina, pa hiljada, do milionskih masa u današnjem vremenu. Tavaf oko Kabe se nikada ne prekida... Dova nikada ne prestaje.

Kaba je građena više puta: Prvi su je sagradili meleki ili Adem, alejhi-s-selam, ili Šit b. Adem, potom Ibrahim, alejhi-s-selam, sa svojim sinom Ismailom, alejhi-s-selam, na već postojećim temeljima, potom Kurejšije u doba džahilijeta, a prije poslanstva Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, potom

Uzvišeni Allah kaže: "Prvi hram sagrađen za ljude jeste onaj u Meki, blagoslovjen je on i putokaz svjetovima." (Alu 'Imran, 96.) Meka el-Mukerrema je sveta prijestolnica, Ummu-l-Kura, Bejtullahi-l-Atik, Bekka, El-Beled, Mesdžidu-l-Haram, Kibletu-l-Muslimin i mjesto spuštanja Allahove, dželle

Ibn Zubejr zbog toga što je bila izgorjela. Sultan Murad b. Ahmed obnovio je Kabu jedanaesti put 1039. god. Posljednju i najpoznatiju obnovu i proširenje izvršio je kralj Saudijske Arabije Fahd ibn Abdu-l-Aziz al-Saud.

Harem (prostor oko Kabe) je proširivan više puta: prvi koji ga je proširio bio je Omer b. Hattab, radijallahu anhu, potom u vrijeme hilafeta Osmana b. Affana, radijallahu anhu, potom u vrijeme vladavine Velida b. Abdu-l-Melika, potom u vrijeme Mehdijske vladavine. Prvi koji je obložio (stavio prekrivač) Kabu bijaše Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa Jemenskim ogrtačem, potom Ebu Bekr, radijallahu anhu, Omer, radijallahu anhu, Osman, radijallahu anhu, Muavija, Ibn Zubejr i dr.

Velid b. Abdu-l-Melik bio je prvi čovjek u islamu koji je ukrasio Kabu zlatom. Kabu je lijepo namirisavati, ali nije dopušteno ništa od nje uzimati radi bereketa.

Kaba bijaše prva građevina na Zemlji koja je podignuta radi ibadeta Allahu, dželle še'nuhu. U Harem Meke se podjednako povećavaju i griesi i sevabi. Namaz obavljen u Harem vrijedi koliko 100.000 namaza na drugom mjestu.

Posjeta važnijim mjestima u Meki

Među važnijim mjestima koje bi trebalo posjetiti, mada nije obavezno i naređeno, ali bi bilo poželjno, jesu sljedeća mesta:

- » kaburi Ismaila, alejhi-s-selam, i njegove majke Hadžere, koji se nalaze u Hidžru;
- » kabur Adema, alejhi-s-selam, na brdu Ebu Kubejs;
- » brdo spomenuto u Kur'anu, koje se zove Sevr. Nalazi se u južnom dijelu Meke, na udaljenosti oko 10 kilometara, i visine je oko 500 metara.

Ovo brdo bilo je sklonište Poslanika, sallallahu alejhi

ve sellem, i Ebu Bekra, radijallahu anhu, kada su krenuli prema Medini, tj. činili Hidžru;

- brdo na kojem je počela Objava, koje se zove Hira. Ovo se brdo nalazi na sjevernoj strani Meke, na udaljenosti pet kilometara, i visoko je 621 metar. Smješteno je na lijevoj strani puta za Arefat;
- mezarje Hadžun ili el-Mualla smješteno na sjevernoj strani Meke. Ovo mezarje datira još od džahilijetskog doba. U blizini ovog mezarja nalazi se mezarje po imenu Benu Hašim. U njemu su pokopani, između ostalih: djedovi Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Abdumenaf i Abdulmuttalib; Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, amidža Ebu Talib; Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, majka Amina; Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, supruga Hatidža, radijallahu anha; mezar Abdullaha b. Zubejra i njegove majke Esme bint Ebi Bekr, radijallahu anhuma.

Najznačajnije znamenitosti u Meki:

Kaba

Kaba

Kaba je izgrađena u obliku kocke, a njene današnje dimenzije su:

- 12 metara dužine,
- 10 metara širine i
- 16 metara visine.

Debljina zidova je jedan metar. Zidovi su od kamena obrađenog samo sa vanjske strane. Oko Kabe se nalazi granitni pločnik, koji se naziva matif.

Vrata Kabe

Vrata Kabe

Hadžeru-l-Esvet – Crni kamen

**Hadžeru-l-Esvet
(Crni kamen)**

Odignuta iznad zemlje 2,25 m.
Dimenzije vrata su:

- Visina vrata 3,06 m,
- Širina vrata 1,68 m.

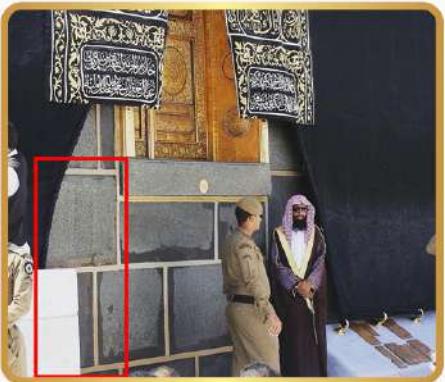
Vrata su poklon kralja Halida ibn Abdulaziza, urađena su od čistog zlata. Težina iznosi 280 kg. Postavljena su 22. zu-l-ka'deta 1399. god. po H.

Od Ibn Abbasa, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Hadžeru-l-Esvet je spušten iz Dženneta, bjelji od mlijeka, ali su ga grijesi sinova Ademovih učinili crnim"* (Tirmizi).

Hadžeru-l-Esvet je mjesto od kojeg se započinje tavarf i od zemlje je odignut 1 m i 10 cm, širok 17 cm a visok 25 cm. Obložen je srebrenim omotačem. Hadžeru-l-Esvet ima poseban i visok položaj u dušama vjernika zbog mnoštva predaja koje govore o njegovoj

posebnosti. Prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Ovaj kamen će doći na Sudnjem danu i imat će dva oka kojima vidi i jezik kojim govori, pa će svjedočiti za onog ko ga dodirne onako kako treba."* (Tirmizi)

Multezem

Multezem

Prostor između Hadže-rū-l-Esveda i vrata Kabe. Abdullah ibn Amr, radi-jallahu anhu, kaže:

"Vidio sam Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako je svoje grudi i lice priljubio uz Multezem".

Hidžr

Hidžr

Prostor sa sjeverozapadne strane omeđen sa polukružnim zidom. Taj prostor je nekad bio dio Kabe. Kad su Kurejšije odlučili da obnove Kabu, ponestalo im je halal-imetka, pa su je skrati-li za otprilike 3 metra i tako izostavili taj dio koji se zove El-Hidžr. Visina ovoga hidžra

iznosi 1,32 m a njegov polukrug iznosi 21 m i 57 cm. Prenosi se od Aiše, radi-jallahu anha, da je rekla: *"Željela sam da uđem u Kabu i da klanjam u njoj, pa me je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, uzeo za ruku, uveo u Hidžr i rekao:*

"Klanjaj u Hidžru kada budeš željela ući u Kabu, jer je zaista on dio Kabe..." (Tirmizi) Aiša, radi-jallahu anha, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Aiša, da tvoj narod nije vremenski tako blizak paganstvu, ja bih naredio da se Kaba sruši i potom bih joj pripojio ono što je odvojeno od nje."* (Buharija)

Mekamu-Ibrahim

Mekamu-Ibrahim

Mjesto na kojem je stajao Ibrahim, alejhi-s-selam, dok je gradio Kabu. U toku gradnje pomjerao ga je, a Uzvišeni Allah je odredio da se udube stope Ibrahima, alejhi-s-selam. Uzvišeni Allah je naredio vjernicima da Mekamu-Ibrahim uzmu za mjesto iza kojeg će klanjati, što ukazuje na njegovu vrijednost: Neka vam mjesto na kojem je stajao Ibrahim bude prostor iza koga ćete molitvu obavljati! (El-Bekara, 125.)

Prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Hadžeru-l-Esved i Mekamu Ibrahima su dva džennetska bisera. Da Allah nije utru-mio njihovo svjetlo, osvijetlili bi prostor između istoka i zapada" (Tirmizi). Dubina traga jednog stopala u stijeni je 9 cm, a drugog 10 cm.

Otisak dužine stopala bez prstiju je 22 cm, a širina je 11 cm. Visina cijelog kamena je 75 cm, a širina je 130 x 180 cm.

Voda Zemzem

**Voda
Zemzem**

Blagoslovljena voda Zemzem nalazi se u blizini vrata Benu-Šejbe. Između njih i Hadžeru-l-Esveda je udaljenost od oko 18 m. Poznat je od vremena Ismaila, alejhi-s-selam, od kad je njegova majka Hadžera tražila vodu, za svog žednog sina, između Safe i Merve. Allah, dželle še'nuhu, ukazao im je svoju milost i dao da provre

vrelo Zemzem. U vrijeme vladara Džurhuma ovo vrelo se izgubilo i nestalo, sve dok ga nije u snu video djed Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Abdulmuttalib; a to se desilo prije rođenja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je:

"Najbolja voda na Zemlji je Zemzem-voda, u njoj je hrana koja zasićuje i lijek od bolesti." (Taberani) Još je rekao: *"Zemzem-voda djeluje za ono za šta se pije."* (Ibn Madže) Vrelo Zemzem se nalazi na dubini od 30 metara, njegova jačina izviranja je između 11 i 18,50 litara u sekundi, zavisno od vremena. Od Ibn Abbasa, radijallahu anhu, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

"Doista je pokazatelj i razlika između nas i munafika to što oni ne piju Zemzem u velikim količinama." (Ibn Madže)

Safa i Merva

**Safa
i Merva**

Uzvišeni kaže: "Safa i Merva su Allahova časna mjesta, zato onaj koji Kabu hodočasti ili umru obavi ne čini nikakav prestup ako oko njih obilazi." (El-Bekare, 158.)

Safa i Merva su dva brežuljka nedaleko od Kabe poznata po tome što je majka Ismaila, alejhi-s-selam, trčala između njih

tražeći vodu za svoga sina i sebe. Safa i Merva se nalaze u sklopu Mesdžidu-l-Harama. Neki dijelovi Safe i Merve su ostavljeni u svom prirodnom obliku pa hadžije tokom saja prelaze ovaj put sedam puta, s tim da dio koji je posebno označen prolaze trčeći ili ubrzanim korakom. Dužina saja iznosi oko 375 metara, širina oko 20 metara i ima šesnaest vrata.

Mina

Mina

Mina se nalazi između Meke i Muzdelife. Od Harema je udaljena oko 7 kilometara. Na Mini su smještena tri džemreta, i to: Džemretu-l-Akabe, Džemretu-l-Vusta i Džemretu-l-Kubra. To je prostor na kojem je Ibrahim, alejhi-s-selam,

trebao žrtvovati svoga sina Ismaila, alejhi-s-selam. Ovaj historijski događaj ostavio je trajne poruke i konkretnе propise od kojih je simbolično kamenovanje šejtana na istim mjestima na kojima je to uradio Ibrahim, alejhi-s-selam. Naime, kada je Uzvišeni Allah iskušavao jačinu Ibrahimove, alejhi-s-selam, pokornosti, naredio mu je da kao žrtvu prinese svoga sina. Ibrahim, alejhi-s-selam, krenuo je izvršiti naredbu na mjestu današnjeg malog džemreta, ali mu je šeitan prišao uvjeravajući ga da to ne radi.

Ibrahim, alejhi-s-selam, gađao ga je sa sedam kamenčića i prešao na drugo mjesto, mjesto gdje se danas nalazi srednje džemre i tu mu se desilo isto što i na prvom, pa je ponovo gađao šejtana sa sedam kamenčića i pomjerio se na treće mjesto. Na tom trećem mjestu, gdje se danas nalazi veliko džemre, ponovno je bio prinuđen da otjera šejtana sa sedam kamenčića poslije čega je krenuo da izvrši ono što je njegov Plemeniti Gospodar naredio, ali nije mogao nauditi Ismailu, čijem vratu oštrica noža nije mogla ništa. Tada je sa nebesa spušten ovan koji je žrtvovan u zamjenu za Ismaila, alejhi-s-selam, i ti propisi su ostali do dana današnjeg, i ostaće do Sudnjega dana.

Muzdelifa

Muzdelifa

Jedno od svetih mjeseta koje je smješteno između Arefata i Mine. To mjesto je određeno za noćenje hadžija i spajanje akšam-namaza sa jacijom, u jacisko vrijeme. Od Mine je udaljena oko 5 kilometara. Na Muzdelifi se nalazi, u Kur'anu spomenuti, El-Meš'aru-l-Haram. Uzvišeni Allah je rekao: "A kada podlete

sa Arefata, spominjite Allaha kod časnih mjeseta; spominjite Njega, jer vam je On ukazao na Pravi put, a prije toga ste bili u zabludi. Zatim krenite odakle kreću ostali ljudi i tražite od Allaha oprosta, jer Allah, uistinu, prašta i samilostan je." (El-Bekare, 198.-199.)

Muslim bilježi hadis od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhu, u kojem se kaže da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je došao na Muzdelifu, klanjao akšam i jaciju, sa jednim ezanom i dva ikameta, a zatim je legao i nije ustajao do sabaha. Dopušteno je nemoćnima i onima koji imaju razlog otići sa Muzdelife na Minu nakon ponoći, kako bi ranije bacali kamenčice na Veliko džemre. Sunnet je na Muzdelifi nabrati sedam kamenčića radi njihova bacanja na Džemretu-l-Akabu dok se ostali kamenčići mogu nabrati bilo gdje drugo.

Arefat

Arefat

Jedna prostrana visoravan koja se nalazi na udaljenosti od oko 22 km od Meke, jugoistočno od Harema. Na ovom mjestu skupe se sve hadžije, i to devetog zu-l-hidždžeta. Ukupna površina Arefata je 10,4 km² i čitava

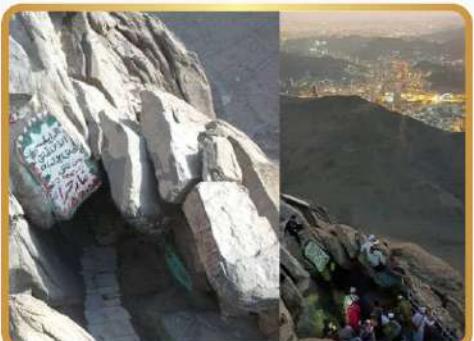
visoravan se nalazi van granica harema, a smatra se jednim od Meš'a'ira. Na njemu se nalazi Džebelu-r-Rahme i mesdžid Nemira. Arefat je nazvan tako jer je Džibril, alejhi-s-selam, pošto je Ibrahima, alejhi-s-selam, podučio obredima hadža,

upitao: "Arefte?", što znači da li si upoznao, saznao, pa je to mjesto nazvano Arefatom.

Drugi, pak, smatraju da je nazvano tim imenom jer su se Adem, alejhi-s-selam, i Hava poslije njihovog izlaska iz Dženneta sreli na brdu Er-Rahme. Neki pak smatraju da je Arefat dobio ime po tome što ljudi na tom mjestu priznaju svoje grijeha. Koliki je značaj i vrijednost Arefata najbolje govori hadis koji prenosi Abdurahman ed-Dejli, radijallahu anhu, u kojem Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "*Hadž je Arefat*", ponovivši ovo tri puta. Tog dana i na tom mjestu objavljen je kur'anski ajet: "*Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera.*" (El-Maide, 3.)

Muslim bilježi predaju od Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: "*Najbolja dova je dova na dan Arefata, a najbolje što sam rekao i što su govorili poslanici prije mene je: 'La ilah illallahu wahdehu la šerike lehu lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir.'*" (Nema istinskog božanstva osim Allaha Jedinog, On nema sudruga, Njemu pripada vlast i zahvala, On oživljava i usmrćuje i On sve može).

Pećina Hira

Pećina Hira

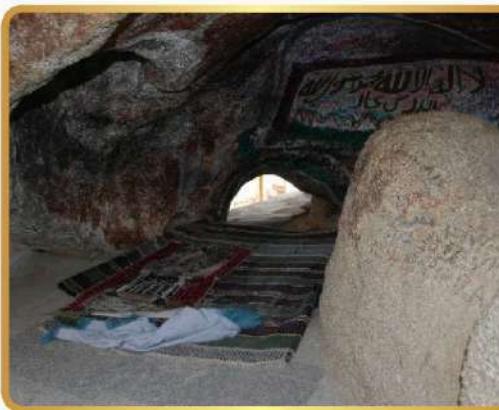
Kad se Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, približio četrdesetoj godini života, i kada su njegova razmišljanja o prošlosti i sadašnjosti prosvijetlila njegov um, jaz između njega i njegovog naroda se u mnogo čemu produbljivao. On tada

zavoli samoću. Ponio bi sa sobom hrane i vode, i odlazio u pećinu Hira na brdu Nur, koje je visoko oko 621 m, a udaljeno od Meke oko 3,2 km.

To je jedna lijepa pećina, duga oko 272 cm, a široka oko 80 cm. On je provodio mjesec ramazana u toj pećini. Vrijeme je provodio u ibadetu i razmišljanju o svemu što ga okružuje, pa i o kosmosu. Razmišljao je šta se krije iza toga, kakva je to snaga koja pokreće sve to.

On je bio siguran da njegov narod pogrešno obožava Allaha. Oni žive u zabludi i čine širk, vjeruju u kipove. Ovo je mjesto gdje je počela Objava.

Pećina Sevr

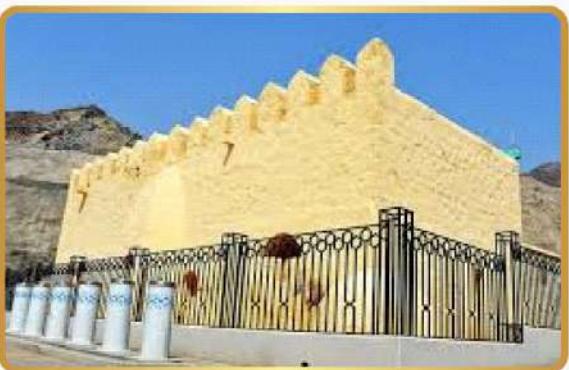
Pećina Sevr

Nalazi se južno od Meke i od Harema je udaljena oko 10 kilometara; u nju su se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i Ebu Bekr, radijallahu anhu, sklonili prilikom Hidžre i u njoj su boravili tri dana. Allah Uzvišeni spominje tu pećinu sljedećim riječima: Ako ga vi ne pomognete, pa – pomogao je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prisilili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kada su njih dvojica bila u pećini i kad je on rekao drugu svome:

"*Ne brini se, Allah je s nama!*", pa je Allah spustio pouzdanje Svoje na njega, i pomogao ga vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je – gornja. Allah je silan i mudar. (Et-Tevba, 40.)

POZNATI MESDŽIDI U MEKI I LOKALIETI U MEDINI

Mesdžidu-l-Bej'at

Mesdžidu-l-Bej'at

Ovaj mesdžid je poznat po tome što su na ovom mjestu prvi put a po nekima i drugi put ensarije dale prisegu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, na vjernost. Izgradnja ovog mesdžida pripisuje se halifi Ebu

Dža'feru el-Mensuru Abbasiju godine 144. po H. Ovaj mesdžid se nalazi u blizini Džemretu-l-Akabeta, na lijevoj strani u pravcu Mine.

Mesdžidu-t-Ten'im

Mesdžidu-t-Ten'im

Sa ovog mjesta je zanijetila umru majka svih vjernika Aiša, radijallahu anha, nakon Oproštajnog hadža sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem. Ovaj mesdžid je udaljen od Harema 6 km.

Mesdžidu-Džin

Mesdžidu-Džin

Spominje se da se na ovom mjestu sastao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa jednom grupom džina. Neki pak kažu da je na ovom mjestu Allah, dželle še'nuhu, objavio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da ga prisluškuje jedna grupa džina i da su povjerovali u Objavu. Mjesto ovog mesdžida je u blizini mezarja Mu'ala.

Medinski Harem

Medinski Harem

Medina je grad Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i zauzima posebno mjesto u srcima svih muslimana. Smještena je na 625 m nadmorski visine. Nalazi se 430 km sjeverno od Meke, a 150 km sjeveroistočno od obale Crvenog mora.

Džamiju u Medini gradio je lično Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, sa svojim ashabima. Njena je površina iznosila 70x60 lakata. Prvi ko je proširio ovaj mesdžid bio je Omer,

radijallahu anhu, potom Osman, radijallahu anhu, potom Abdulmelik b. Mervan, zatim njegov sin Velić, potom zadnja proširenja od strane Saudijske Arabije – tj. kralja Abdulaziza Al-Sa'uda te kralja Fahda.

Namaz u ovom mesdžidu ima vrijednost hiljadu namaza u nekom drugom mesdžidu. Medina ima preko 90 imena, od kojih su: El-Medina el-Munevvera, Tajjiba, El-Hajre, Ed-Dar, El-Mahfuza, El-Habiba, Taba, El-Mubareka, Daru-l-Feth, Haremu Resulillah, Me'zeru-l-iman, Daru-s-selam, Kurbetu-l-Ensar, Daru-l-Iman, Sejjidetu-l-Buldan, El-Muhtare, Daru-l-Ebrar, Daru-l-Ahjar, Kubbetu-l-Islam, El-Ma'sume itd.

Mustehab je posjetiti kabure Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Ebu Bekra, radijallahu anhu, i Omera, radijallahu anhu, koji se nalaze u džamijskom harem. Prilikom posjete ovim kaburima treba imati na umu sljedeće:

- » sunnet je posjetiti kabur Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, shodno hadisu: “*Ko posjeti moj kabur, zasluzio je moj šefa 'at*” (Taberani), i “*Ko me posjeti poslije moje smrti kao da me je posjetio dok sam bio živ.*” (Tirmizi);
- » mustehab je prilikom polaska na put da se posjeti ovo sveto mjesto, što više donositi salavat i selam na Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem;
- » mustehab je da se osoba okupa prije ulaska u Mesdžid i odjene najljepšu i najčišću odjeću;
- » mustehab je u Harem ući desnom nogom i izgovoriti sljedeću dovu: “*Utječem se Uzvišenom Allahu Njegovim plemenitim licem i Njegovom vječnom vlašću od prokletog šejtana.*

U ime Allaha i hvala Allahu. Neka je salavat i selam na Muhammeda i porodicu Muhammedovu. Allahu, oprosti

moje grijehe i otvori mi vrata Svoje milosti..”;

- » prvo, po mogućnosti ući u Revdu (mjesto između kabura i minbera Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem) i tu klanjati dva rekata tehijjetu-l-mesdžida;
- » otići do kabura Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i nazvati selam. To možemo uraditi na sljedeći način: “*Neka je mir na tebe, Vjerovjesniče, i milost i blagoslov! Allah te blagoslovio i blagoslovljenim učinio. Allah te nagradio u ime tvojih sljedbenika najboljom nagradom! Veličanje pripada samo Allahu, kao i moji namazi, moje dove i dobra djela. Neka je Allahov mir na tebe, Allahov Vjerovjesniče, i Njegova milost i Njegov blagoslov.*
- » *Neka je mir na nas i na sve iskrene Allahove robeve. Svjedočim da nema drugog istinskog božanstva mimo Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.*.”;
- » pomaknuti se malo u desnu stranu (koliko jedan korak) i nazvati selam Ebu Bekru, radijallahu anhu, sljedećim riječima: “*Neka je mir na tebe, milost i blagoslov o Ebu Bekre, o halife Allahova Poslanika. Allah te nagradio u ime sljedbenika Muhammeda najboljom nagradom.*.”;
- » pomaknuti se malo u desnu stranu (koliko jedan korak) i nazvati selam Omeru, radijallahu anhu, sljedećim riječima: “*Neka je mir na tebe, milost i blagoslov o Omere, o halife mu'mina. Allah te nagradio u ime sljedbenika Muhammeda najboljom nagradom.*.”;
- » nije dopušteno činiti tavaf (obilaziti) oko kabura Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, niti oko džamije, a niti dodirivati i ljubiti ogradi radi bereketa, već treba nastojati da se tokom boravka u Medini, što više namaže obavi u Harem.

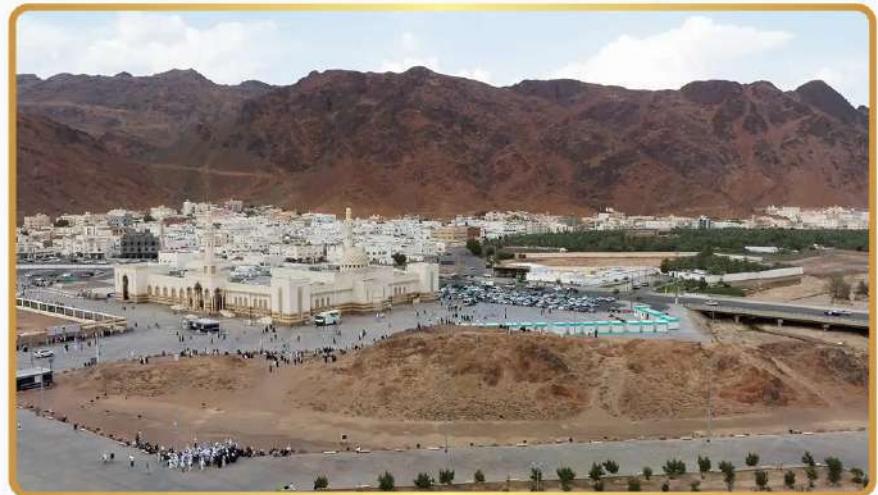
Mesdžid Kuba

Mesdžid Kuba

Mesdžid Kuba je mjesto koje je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio kada je prilikom Hidžre došao u Medinu. Naime, stanovnici Medine, tadašnjeg Jasriba, znali su za njegov dolazak pa su ga svaki dan iščekivali na ulicama i pripremali se da ga ugoste. Tako je bilo i sa stanovnicima manjeg mjesta Kuba, koje je u neposrednoj blizini same Medine. Kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, došao u Kuba, stanovnici su ga srdačno dočekali i kod njih je ostao tri dana. Za to vrijeme sagrađena je džamija i to je prva džamija koja je sagrađena u islamu, naravno ne računajući dva harema u Meki i Jerusalemu. Allah, dželle še'nuhu, za ovaj mesdžid rekao je da je sagrađen na bogobojaznosti. Lično je učestvovao u njegovoj izgradnji, vršeći među ashabima prve upute i savjete u vezi s uspostavljanjem nove muslimanske zajednice. Namaz u njemu ima vrijednost umre. Sehl ibn Hanif, radijallahu anhu, kaže: "Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: 'Ko se očisti (abdesti) u svojoj kući, a zatim dode do Mesdžida Kuba pa klanja u njemu namaz, imat će nagradu obavljenе umre.'" (Ahmed)

Uhud

Uhud

Posjeta Uhudu ima svoj poseban značaj, zbog toga što je jedno od džennetskih brda. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Brdo Uhud nas voli i mi njega volimo, ono je od džennetskih brda". (Ahmed)

Naime, na tom mjestu se u mjesecu ševvalu 3. godine po Hidžri dogodila značajna bitka između muslimana i mekanskih mušrika. Mušrici su se nakon poraza na Bedru intenzivno pripremali za osvetu i to su pokušali postići u sveopćem pohodu na Medinu. Gledano sa vojnog aspekta, muslimani su izgubili ovu bitku, imali su mnogo šehida i ranjenika, i sam Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, bio je ranjen. Ali mušrici ipak nisu uspjeli ostvariti svoj krajnji cilj a to je ubistvo Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, što im je bio jedan od glavnih motiva.

Buharija i Muslim bilježe od Hamida es-Sa'dija, radijallahu anhu, da je rekao: "Vraćali smo se sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, sa Bitke na Tebuku pa kada smo počeli

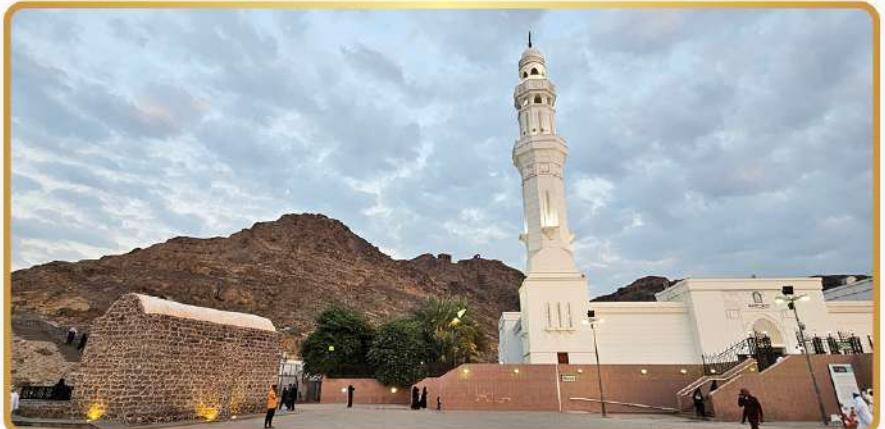
nazirati Medinu, rekao nam je: "Ovo je Taba (Medina), a ovo je brdo Uhud, koje nas voli i kojeg mi volimo."

Sva pouzdana predanja govore o sedamdeset poginulih muslimana na Uhudu. Većina poginulih su ensarije. Njih je poginulo šezdeset pet. Četrdeset i jedan iz plemena Hazredž, a dvadeset i četiri iz pлемена Evs. Također je poginuo i jedan Jevrej. Ostali su bili iz redova muhadžira. Kod mušrika je broj poginulih bio 22. Postoje i neke predaje koje kažu da ih je bilo 37.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u ovoj bitki je ranjen, a šehadet je postigao i Mus'ab ibn Umejr, radijallahu anhu, prvi daija u Medini.

U ovoj bitki je ubijen amidža Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Hamza ibn Abdulmuttalib, jedan od prvih koji su prihvatili islam, poznat pod nadimkom "Allahov lav". Ubio ga je Vahši, sluga kojem je Hind, žena vode Poslanikovih, sallallahu alejhi ve sellem, neprijatelja (Ebu Sufjan) obećala bogatu nagradu za njegovu glavu.

Hendek

Hendek

Uz pomoć utjecajnog jevrejskog plemena Benu Nadir, kurejški vojni zapovjednik Ebu Sufjan okupio je neka arapska plemena u jednu zajedničku vojsku koja je brojala 10.000 ljudi i još jednom se spremao da napadne Medinu. Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, okupio je oko 3.000 muslimana, koji su se, po prijedlogu ashaba Selmana el-Farisija (Perzijanca), odbranili tako što su iskopali rovove oko grada (stari perzijski način odbrane), po čemu je bitka i dobila ime "Bitka na Hendeku". Opsada pod kojom se našla Medina trajala je dvije sedmice.

U toj bitki dogodilo se mnogo značajnih trenutaka, od kojih su mnogi na razini mu'džize. U vrijeme osmanske uprave ovim krajevima na mjestu gdje se vodila bitka sagrađeno je sedam malih džamija i zbog toga se to mjesto zove i "Seb'a mesadžid" (sedam džamija). Naše hadžije samo prođu pored tog mesta, a vodići ih u autobusima upoznaju o njegovom značaju. Na spomenutoj lokaciji izgrađena je velika džamija.

Mesdžid Kibletejn

Mesdžid Kibletejn

Po s l a n i k u , sallallahu alejhi ve sellem, pred klanjanje namaza, došao je Džibril i obavijestio ga o promjeni Kible od Bejtu-l-Makdisa u Jerusalemu prema Kabi u Meki, nakon što su se u namazu, sedamnaest mjeseci okretali prema Bejtu-l-Makdisu. Allah, dželle še'nuhu, rekao je: "Mi vidimo kako okrećeš lice svoje prema nebu i Mi ćemo ti sigurno dati da se

okrećeš prema kibli koju ti želiš; pa, okreni lice svoje prema Časnom hramu! I gdje god bili, lice svoje okrenite prema njemu. Doista oni kojima je dana Knjiga znaju da je to istina od Gospodara njihova, a Allah nije nemaran prema onome što oni rade."(El-Bekare, 144.)

Jedan od ashaba koji je sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, klanjao i kindija-namaz krenuo je put mesdžida (Kibletejn), gdje još nije bilo završeno klanjanje spomenutog namaza. Obavijestio je klanjače povišenim glasom o promjeni kible, i oni su se, ne prekidajući namaz, usmjerili prema Kabi. Ova promjena se desila u utorak, polovinom mjeseca ša'bana, druge godine po Hidžri. Ovaj mesdžid je dobio i naziv po ovoj promjeni, jer su dva rek'ata klanjana prema Bejtu-l-Makdisu a druga dva prema Kabi.

Mesdžid-Mikat – Zu-l-Hulejfa

Mesdžid-Mikat – Zu-l-Hulejfa

Ovaj mesdžid je poznat po nekoliko imena od kojih su Mikat ili Ihram, zbog toga što je on mikat stanovnika Medine i onih koji u nju dođu. Spada u mikate koje je tačno i precizno odredio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Poznat je i po imenu Abar Ali, zbog toga što su tu bili bunari koje je iskopao Er-Rašid Ali ibn Ebi Talib, radijallahu anhu, u vrijeme pravednog halife Osmana ibn Affana, radijallahu anhu. Ovaj mesdžid je prvi izgradio Omer ibn Abdulaziz u emevijskom dobu.

Beki'a el-Garkad

Beki'a el-Garkad

To je mezarje od vremena Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Spominje se da će prvi ljudi koji će biti proživljeni na Sudnjem danu biti oni koji su ovdje pokopani. Tu su ukopane majke vjernika, žene Allahova Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, osim Hatidže i Mejmune, radijallahu anhu, koje su ukopane u Mekki. Ukopan je i Osman ibn el-Affan, radijallahu anhu, i još preko 10.000 ashaba Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Imena nekih ashaba ukopanih u njoj: Abbas, radijallahu anhu, amidža Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Hasan ibn Alijj, radijallahu anhu, njegova majka Fatima, radijallahu anha, Alijj – Zejnu-l-Abidin, radijallahu anhu, i njegov sin Džafer es-Sadik, radijallahu anhu, Ukejl ibn ebi-Talib, radijallahu anhu, i Abdullah ibn ebi Dža'fer, radijallahu anhu, Ibrahim, radijallahu anhu – sin Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, Osman ibn Mez'un, radijallahu anhu – prvi muhadžir koji je ovdje ukopan, Abdurrahman ibn Avf, radijallahu anhu, Fatima bintu Esed – majka Alije ibn Ebi Taliba, radijallahu anha, Safijja bintu Abdulmuttalib, radijallahu anha, Imami-Malik i dr.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obilazio bi njegove stanovnike i tražio bi oprost za njih, kao što prenosi Aiša, radijallahu anha, pa kaže da bi Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u noćima kada bi bio kod nje ustajao u zadnjoj trećini noći i odlazio do Bekije i govorio: "Es-selamu alejkum/Spas na vas, kućo naroda vjerničkog, stiže vas ono što vam je obećano sutradan, samo je odgođeno, i mi ćemo vam se, ako Allah da, pridružiti, Allahu, oprosti stanovnicima Bekije Garkad". (Muslim)

KUR'ANSKE I POSLANIKOVE, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, DOVE NA BOSANSKOM JEZIKU

Allah Uzvišeni kaže: "A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam, sigurno, blizu: odazivam se molbi molitelja kad Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na Pravome putu." (El-Bekare, 186.), i kaže Uzvišeni Stvoritelj: "Molite se ponizno i u sebi Gospodaru svome, ne voli On one koji se previše glasno mole. I ne pravite nered na Zemlji, kad je na njoj red uspostavljen, a Njemu se molite sa strahom i nadom; milost Allahova je doista blizu onih koji dobra djela čine." (El-E'raf, 55)

Nema Boga osim jedinog Allaha. On nema sudruga, Njemu pripada sva vlast i hvala i On je svemoćan.

"Gospodaru naš, nemoj nas kazniti ako zaboravimo ili nehotice pogriješimo! Gospodaru naš, ne tovari na nas breme kao što si ga natovario na one prije nas! Gospodaru naš, ne opterećuj nas onim za što nemamo snage! Preko grijeha naših prijedi, oprosti nam i smiluj nam se! Ti si Gospodar naš, pa nas pomozi protiv naroda koji ne vjeruje."

Allahu, Ti si moj Gospodar! Nema Boga osim Tebe! Ti si me stvorio, i ja sam Tvoj rob! Držim se, koliko god mogu, svoje obaveze (prema Tebi) i svoga obećanja Tebi! Od Tebe tražim zaštitu od zla onoga što sam uradio! Priznajem Tvoje blagodati prema meni, i priznajem svoje grijeha! Oprosti mi, jer, doista, niko osim Tebe ne može grijehu oprostiti.

Gospodaru, oprosti mi moj grijeh, neznanje, bilo kakvo pretjerivanje i ono što Ti bolje znaš od mene. Gospodaru, oprosti mi ono što sam učinio svjesno, nesvjesno, iz neznanja i šale – jer svega toga ima kod mene. Gospodaru, oprosti mi ono što sam učinio i što će učiniti, što sam obznanio i skrio, Ti uzvisuješ i unizuješ i Ti si svemu kadar.

Gospodaru, budi uz mene, a ne protiv mene, pomozi mene, a ne druge protiv mene i olakšaj mi slijedeće upute.

Allahu, udalji me od grijeha mojih kao što si udaljio istok od zapada! Allahu, očisti me od grijeha kao što se čisti bijela odjeća od prljavštine!

Allahu, Gospodaru sedam Nebesa i onoga što ona prekrivaju, Gospodaru zemalja i onoga što one nose, Gospodaru šejtana i onih koje oni zavedu na krivi put, budi mi zaštitnik od zla svakog Tvoga stvorenja, da me neko od njih ne savlada ili da mi ne učini nepravdu, Tvoja zaštita je nenadmašna, a ugled uzvišen i nema Boga osim Tebe.

Allahu, ja sam rob Tvoj, i sin roba Tvoga, i sin robinje Tvoje. Moj položaj je u Tvojoj ruci, ja sam podložan Tebi i nada mnom se sprovode propisi Tvoji, pravedna je za mene svaka odluka Tvoja, zato Te molim svim Tvojim imenima, kojima si Sebe nazvao, ili ih u Svojoj Knjizi objavio, ili ih nekom od Tvojih bića saopćio, ili ih, pak, zadržao kod Sebe, kao znanje nedokučivog, molim Te da mi Kur'an učiniš proljećem srca moga, svjetлом grudi mojih, razbijstrenjem tuge moje i othodom briga mojih.

Allahu, milost Tvoju molim; ni na trenutak me ne prepustaj meni i u svemu popravi stanje moje. Nema Boga osim Tebe.

Gospodaru, molim Te za dobro za koje Te je molio i Tvoj poslanik Muhammed, a utječem Ti se od zla od kojeg Ti se utjecao Tvoj poslanik Muhammed. Ti si Onaj od Kojeg se traži pomoći i Tvoja pomoći je dovoljna. Samo su u Tebe snaga i moć.

Allahu, oprosti mi moj grijeh i moje neznanje, i neumjerenost moju u postupcima mojim, koje Ti poznaješ bolje od mene. Allahu, oprosti mi ono što sam u zbilji i šali učinio, ono što omaškom i što hotimično uradim, a svega toga ima kod mene. Allahu, oprosti mi ono što sam god ikada učinio, što

sam tajno i što sam javno uradio, a što Ti znaš bolje od mene. Ti određuješ šta će se desiti prije a šta kasnije i Ti si sve-moćan.

Gospodaru, ja sam sebi mnogō nasilje učinio, a samo Ti grijeha opršaš, pa mi oprosti Svojim oprostom i smiluj mi se, jer Ti opršaš i Milostiv si!

Allahu, utječem se Tvojome zadovoljstvu od Tvoje mržnje, Tvojome oprostu od Tvoje kazne. Nisam u stanju izreći Ti pohvalu kako dolikuje, Ti si onakav kako si Sebe pohvalio.

Gospodaru moj, pomozi me, a nemoj nikoga pomoći protiv mene, daj mi da pobijedim, a ne da budem pobijeden, da preduhitrim spletke, a ne da budem njihova žrtva. Uputi me i olakšaj mi da idem Pravim putem i pomozi mi da nadvladam onoga ko mi želi nešto ružno učiniti. Gospodaru moj, učini me Tebi mnogo zahvalnim, onim Koji Te stalno ima na umu, potpuno predanim, jako poslušnim, Tebi poniznim, i onim koji Te često priziva i koji Ti se iskreno kaje. Gospodaru moj, primi moje pokajanje i očisti moje grijeha, uslišaj moju dovu, učvrsti moj dokaz, učini da moj jezik uvijek istinu govori, uputi moje srce i odstrani zlobu iz mojih prsa!

Allahu, utječem Ti se od lijenosti, teške starosti, grijeha i duga, od iskušenja i kazne u kaburu, od iskušenja i kazne u vatri i od zla kušnje imućnosti. Utječem Ti se od kušnje siromaštva. Utječem Ti se od Dedžalove smutnje. Allahu, očisti me od grijeha s vodom od snijega i leda i očisti moje srce od grešaka kao što daješ da se bijela odjeća očisti od nečistoće i udalji me od mojih grijeha kao što si udaljio Istok i Zapad.

Allahu, Tebi se utječem od slabosti, lijenošti, škrrosti, duboke starosti i kaburskog azaba. Allahu, podari mojoj duši bogobojsnost i čistoću, Ti najbolje daruješ čistoću, Ti si njen Vlasnik i Zaštitnik. Tražim zaštitu od znanja od kojeg koristi nema, i od srca koje nije skrušeno, i od duše koja je

nezasita, i od dove koja se ne uslišava.

Gospodaru moj, sačuvaj mi moju vjeru, koja štiti postupke moje, ovaj svijet na kojem živim i ahiret na koji će se vratiti. Učini da mi život na ovome svijetu bude povećanje svakoga dobra, a smrt rasterećenje od svakoga zla.

Allahu, od Tebe tražim zaštitu od toga da se što ne sruši na mene, da se ne strovalim, da se ne utopim, da ne izgorim i da u starosti posve ne iznemognem. Tražim od Tebe zaštitu da me šejtan na smrti ne savlada i da ne umrem bježeći leda okrenutih iz borbe na Tvojome putu, i tražim zaštitu od Tebe da ne umrem od ujeda otrovnih životinja.

Allahu, sačuvaj moje tijelo. Allahu, sačuvaj moj sluh. Allahu, sačuvaj moj vid, nema Boga osim Tebe. Allahu, Tebi se utječem od nevjerovanja i siromaštva, i utječem Ti se od kaburske patnje, nema Boga osim Tebe.

Utječem se Allahu od teškog iskušenja, i nesreće, i zle sudbine, i neprijateljske osvete.

U ime Allaha i samo se na Allaha oslanjam! Allahu, samo Tebi se mi obraćamo da ne pogriješimo, da ne zalutamo, da kome ne učinimo nepravdu, da nama ko nepravdu ne učini, da nerazumni budemo prema nekome, ili da nerazuman bude neko prema nama.

Allahu, od Tebe tražim zaštitu od zla onoga što znam i od zla onoga što ne znam.

Allahu, utječem Ti se od prestanka Tvoje blagodati, od skretanja Tvoje zaštite, iznenadne kazne Tvoje i svekolike srdžbe Tvoje.

Gospodaru moj, utječem Ti se od zla moga sluha, od zla moga vida, od zla moga jezika, od zla moga srca i zla moga spolnog organa!

Allahu, utječem Ti se od siromaštva, oskudice i poniženosti, i utječem Ti se od toga da kome nepravdu nanesem ili da

meni nepravda bude nanesena.

Allahu, oprosti mi, smiluj mi se, uputi me, zaštitи me, prijeđi preko ružnih postupaka mojih i podari mi lijepu opskrbu.

Allahu, učini mi korisnim ono čemu si me poučio i pouči me onome što će mi koristiti i povećaj mi znanje! Hvala Allahu na svakom stanju, a utječem se Allahu od stanja stanovanika vatre.

Allahu, molim Te za postojanost u vjeri, za jaku vjeru u dobru, za zahvalnost na Tvojim blagodatima, za lijepo činjenje ibadeta Tebi. Molim Te za iskren jezik i zdravo srce. Utječem Ti se od zla onoga što Ti znaš i molim Te za dobro onoga što Ti znaš. Tražim oprosta za ono što Ti znaš jer Ti, doista, poznaješ sve tajne.

Allahu, podari mi ljubav prema Tebi i ljubav prema onome čija će mi ljubav koristiti kod Tebe. Bože moj, sve ono što si mi dao od onoga što volim, učini mi ga potporom za ono što Ti voliš. Bože moj, sve ono što si mi, od onoga što mi je drago, uskratio učini mi podrškom za ono što je Tebi drago.

Allahu, učini mi ono što tajim boljim od onoga što ispoljavam, a ono što ispoljavam učini dobrim! Allahu, molim Te za dobro koje daješ ljudima od imetka i evlada, koje nije zalutalo, niti druge u zabludu odvodi.

Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od šeštanskih došaptavanja i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od prisustva njihova zaštitiš!

Allahu, od Tebe tražim zaštitu od brige i žalosti, od slabosti i lijenosti, od kukavičluka i škrtosti, da me dug ne savlada i da me ljudi ne nadvladaju.

Gospodaru moj, ono što si dopustio učini mi dovoljnim da bih se sačuvao onoga što si zabranio i Tvojom dobrotom me učini neovisnim od bilo koga drugog.

Allahu, kod Tebe tražim zaštitu od lepre, ludila i svake ružne bolesti.

Allahu, Ti si moj Gospodar, nema Boga osim Tebe, Ti si me stvorio i ja sam Tvoj rob. Svoje obaveze i obećanje Tebi ispunjavam koliko god mogu. Utječem ti se od zla onoga što sam učinio. Priznajem Tvoju blagodat prema meni i priznajem svoj grijeh pa mi oprosti, jer grijeha, doista, niko drugi ne opršta osim Tebe.

Gospodaru moj, oprosti moje grijeha. Pokrij moje sramote. Smiluj se ovom slabašnom Tvome robu. Popravi moje stanje. Uzmi me u Svoju zaštitu. Sačuvaj me od džehennemske vatre. Gospodaru moj, nemoj me usmrtiti a da ne budeš sa mnom zadovoljan. Gospodaru, učini da ovaj svijet, dunjaluk, napustim čineći dobro, a Tebi se utječem od grijeha u času smrti. Molimo Te, podari mi snage da prije smrti pokajanje učinim, prilikom smrti šehadet izgovorim, a poslije smrti džennetske bašće naselim. Molimo Te, podari mi život sretnih, smrt šehida, boravak u blizini Po-slaniča, sallallahu alejhi ve sellem, i pomoć u borbi protiv neprijatelja. Primi moje pokajanje sada.

Primi moje pokajanje ubuduće. U moje srce usadi ljubav da ti pokajanje činim. Povrati me Tebi lijepim povratkom. Kod Tebe utočište tražim; da na dunjaluku izgubljen ne budem i da na Tebe ne zaboravim. Utječemo Ti se od svoga zaborava, a Ti mene ne zaboravljaš. Tvoje dobro meni silazi, a moje зло Ti znaš. Ti me svojom milošću obasipaš, a od mene ti ništa nije potrebno – a ja Tebe svojim grijesima srdim. O Ti Koji voliš dozivanje grješnika kada se Tebi vraćaju, primi moj povratak Tebi i moje pokajanje. Gospodaru moj, ja druge nade, osim u Tebe, nemam.

Ti mnogo robova imaš, a ja, osim Tebe, drugog Gospodara nemam. Primi moje pokajanje i budi sa mnom zadovoljan.

